

H.A.İSRAFILOV
E.M.HACIZADƏ

ELMİ-PEDAQOJI TƏCRÜBƏ

(METODİK GÖSTƏRİŞ)

BAKİ 2007

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
TƏHSİL PROBLEMLƏRİ İNSTİTUTU
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ
MAGİSTR HAZIRLIĞI MƏRKƏZİ**

**ELMI-PEDAQOQI
TƏCRÜBƏ**

METODİK GÖSTƏRİŞ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin
Elmi-Metodik Şurasının «İqtisadiyyat»
bölməsinin 18 may 2006-cı il tarixli
iclasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir /*protokol № 45/*

BAKİ 2007

METODİK GÖSTƏRİŞİ HAZIRLAMISLAR

**ADİU-nun Magistr hazırlığı mərkəzinin
direktoru, i.e.n., dos. H.A.İSRAFİLOV**

**ADİU-nun «Magistr hazırlığı mərkəzi»nin
direktor müavini, i.e.n. E.M.HACIZADƏ**

REDAKTOR

ADİU-nun rektoru, i.e.d., prof. Ş.H.Hacıyev

RESENZENTLƏR

**ADİU-nun Tədris hissəsinin müdiri
i.e.n. dos. Ə.M.Mirzəyev
Azərbaycan Beynəlxalq Universitetinin Beynəlxalq
İqtisadi Münasibətlər kafedrasının müdiri
i.e.d., prof. İ.A.Kərimov**

Elmi-pedaqoji təcrübənin təşkili və keçirilməsi dair metodik göstəriş Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində bütün istiqamətlərdə magistr proqramı üzrə təhsil alan dinləyijilər üçün təyin edilmişdir. Burada magistr hazırlığı pilləsində elmi-pedaqoji təcrübənin məqsəd və vəzifələrinin, təşkilati prinsip və metodoloji yanaşmaların şərh verilmiş, onun bütün mərhələlərdə reallaşmanın prosedur qaydaları əksini tapmışdır.

Metodik göstəriş magistrantlar, onların elmi rəhbərləri, resenzentləri və həmçinin özünün elmi yaradıcılıq diapozonunu genişləndirənlər üçün nəzərdə tutulur.

MÜNDƏRİCAT

1.Elmi-pedaqoji təcrübənin məqsəd və prinsipləri	05
2.Elmi-pedaqoji təcrübənin məzmunu və mövzusu	06
3.Elmi-pedaqoji təcrübənin davamlılığı və keçirilmə obyektı	06
4.Elmi-pedaqoji təcrübənin reallaşdırılması mərhələləri	07
5.Elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsinin təşkilatı məsələləri	09
6.Elmi-pedaqoji təcrübəyə rəhbərlik	10
7.Elmi-pedaqoji təcrübə prosesində magistrantın hüquq və vəzifələri	12
8.Elmi-pedaqoji təcrübənin kitabçası	13
9.Elmi-pedaqoji təcrübənin hesabatı	15
10.Elmi-pedaqoji təcrübənin hesabat sənədlərinin hazırlanmasına qoyulan tələblər	16
11.Hesabatın yazılış forması	18
12.Yekun attestasiyası keçirilməsi qaydaları və qiymətləndirilməsi metodikası	18
13.Elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsinin material təminatı	21
14.Əlavələr	22
15.Təvsiyyə edilən ədəbiyyat	25

I. ELMI-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN MƏQSƏD VƏ PRİNSİPLƏRİ

Elmi-pedaqoji təcrübə magistr proqramının mühüm tərkib hissəsi olaraq gələcək magistrlərin iqtisad yönümlü fənnlərin tədrisi üzrə elmi-pedloqoci fəaliyyətlərini zəruri elmi-praktiki bilgi, müvafiq səriştə və bacarıq aşılama ilə zənginləşdirilməsini təmin edən təhsil prosesinin məjburi formalarından biridir.

Keçirilən təcrübənin prinsipial jəhətini onun, həm elmi və həm də tədris tərkibli olması səjiyyələndirir. Bu mahiyyətdən irəli gələrək hər iki istiqamət üzrə fəaliyyət onun yekun hesabatında əks olunur.

Elmi-pedaqoji təcrübənin əsas məqsədi aşağıdakılardan ibarətdir:

- ✱ *magistrantları* iqtisad yönümlü fənnlərin tədrisinin fəaliyyət xüsusiyyətləri ilə tanış etmək və onlarda pedaqoji funksiyaların yerinə yetrilmə bəjarığını formalaşmaq;
- ✱ *magistrantların* psixoloci-pedaqoji sahədə biliklərini möhkəmləndirmək, onlara müvafiq məsələlərin həllində yaradığı yanaşma bəjarığı aşılamaq;
- ✱ *magistrantlarda* seçilmiş ixtisas istiqamətində peşəkarlıq biliklərini formalaşdırmaq və inkişaf etdirmək;
- ✱ *magistrantların* tədris prosesində alınmış nəzəri biliklərini təjribi vərdislərlə möhkəmləndirmək;

Elmi-pedaqoji təcrübənin nəticələri magistr dissertasiyasının yerinə yetrilməsində istifadə oluna bilər.

II. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN MƏZMUNU VƏ MÖVZUSU

Magistrantların elmi-pedaqoji təcrübəsi yalnız pedaqoji fəaliyyətlə məhdudlaşmır. Buraya müstəqil laboratoriya və praktiki məşqələlərin, seminarların, kurs işlərinin layihələşdirilməsi, təqdim olunmuş mövzular üzrə sınaq mühazirələrin oxunuşu daxildir.

Elmi-pedaqoji təcrübənin məzmununu aşağıdakı pedaqoji fəaliyyət növləri və istiqamətləri əhatə edir:

- * layihələşdirmə;
- * təşkilatçılıq;
- * kommunikativlik;
- * diaqnostiklik;
- * analitik-qiyətləndirmə;
- * refleksivlik;
- * tədqiqat-yaradıcılıq.

Elmi-pedaqoji təcrübəni keçirən qurum hazırladığı təcrübə proqramına uyğun olaraq müvafiq fəaliyyət növləri və istiqamətlərini digər innovasiyalı yeniliklərlə zənginləşdirə bilər.

III. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN DAVAMLILIĞI VƏ KEÇİRLMƏ OBYEKTİ

Elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilmə obyektini kimi Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin */bundan sonra ADİU/* Magistr hazırlığı mərkəzinə */bundan sonra MHM/* məxsus tədris laboratoriyaları, müvafiq magistr proqramını həyata keçirən ixtisas kafedraları, uyğun profilli kənar qurumlar və təsisatlar çıxış edirlər. Elmi-pedaqoji təcrübənin müvafiq ixtisaslar üzrə keçirilmə obyektinin təyinatı hər il ADİU-nun rektorunun müvafiq əmri ilə rəsmiləşdirilir.

Elmi-pedaqoji təcrübə kənar qurum və təsisatlarda müqavilə əsasında həyata keçirilir.

Magistr hazırlığı proqramına müvafiq olaraq elmi-pedaqoji təcrübə tədrisin II kursun IV smestrində 4 həftəlik müddətdə keçirilir. */Qiyabi təhsil alanlar üçün bu müddət 2 həftədir və bir qayda olaraq II kursun IV smestrində keçirilir/.*

ADİU-da ümumiqtisad fənləri üzrə digər ali təhsil müəssisələri üçün də mübadilə və ödənişli əsasda elmi-pedaqoji təcrübə təşkil edilə bilər.

IV. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN REALLAŞDIRILMASI MƏRHƏLƏLƏRİ

Elmi-pedaqoji təcrübənin keçirildiyi obyektə təcrübə prosesi başlanılmazdan əvvəl təşkilati iqlas keçirilir. Burada magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin məqsədləri, məzmunu və təşkilati formaları ilə tanış edilir. Ona bu iqlasda elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsinin fərdi planın (*tapşırıq*) işlənməsi tapşırığı verilir. Elmi-pedaqoji təcrübə ADİU-da keçirildikdə təşkilati iqlasda ixtisas kafedralarının müdirləri, magistr proqramı və elmi-pedaqoji təcrübə rəhbərlərinin iştirakı məqsədəuyğun hesab edilir.

Magistrant keçiriləcək elmi-pedaqoji təcrübənin ilk - I mərhələsində */1-2-ci həftələr/* fərdi planı (*tapşırıq*) hazırlayır və onun təcrübə rəhbərləri ilə razılaşdıraraq təsdiq etdirir. Fərdi plan (*tapşırıq*) magistrantın elmi-pedaqoji təcrübə kitabçasında öz əksini tapır.

Fərdi plana (*tapşırıq*) uyğun olaraq magistrant aşağıdakı işləri yerinə yetirməlidir:

- ali təhsil müəssisəsində tədris problemləri üzrə psixoloci-pedaqoji ədəbiyyatlarla tanış olmaq və onları öyrənmək;

- ⇒ mühazirə, seminar, laboratoriya və praktiki dərslərin, hazırlanması və keçirilməsi metodikası ilə tanış olmaq;
- ⇒ kurs və diplom işlərinin, məqbul və imtahanların layihələndirilməsi prosesini öyrənmək;
- ⇒ innovasiyalı, mütərəqqi təhsil texnologiyalarını mənimsəmək;
- ⇒ tədris kompüter proqramları və digər müvafiq texniki vasitələrlə tanış olmaq.

I mərhələnin nəticələri üzrə magistrant müvafiq ijmali sənədi */konspekt/* hazırlayır.

II mərhələdə */2-ji həftə/* magistrant təcrübəli pedaqoqların dərslərində müşahidəçi kimi iştirak edir.

Magistrant müşahidəçi rolunda iştirak etdiyi dərslərdə pedaqoji prosesin təşkilini müəllim-tələbə qarşılıqlı münasibətləri baxımından təhlil edir. Apalılmış təhlilin nəticələri müstəqil olaraq yazılı qaydada tərtib olunur.

Resenziya-reytingin cədvəl şəkilli yazılış forması elmi-pedaqoji təcrübənin gündəliyində öz əksini tapır.

Magistrant eyni zamanda müşahidəçi qismində digər magistrantların da apardığı dərslərdə də iştirak etməlidir.

Elmi-pedaqoji təcrübənin III mərhələsində */3-jü həftə/* magistrant sərbəst hərəkət edir:

- ⇒ mühazirə, seminar, praktiki məşğələ, laboratoriya işi və sair üzrə məsləhətləşmələr aparır;
- ⇒ müxtəlif multimedia məhsullarını və hazırlanmış əyani vəsaitləri nümayiş etdirir;
- ⇒ psixoloji-pedaqoji testlər keçirir;
- ⇒ keyslər, işgüzar oyunlar və dərslərin digər innovasiya formalarını hazırlayır və nümayiş etdirir.

Son mərhələdə magistrant */4-jü həftə/* iqtisadi təhsilin keyfiyyətinin artırılmasına həsr olunmuş «dəyirmi masada» iştirak edir. Elmi-pedaqoji təcrübənin hesabatını hazırlayır və onu müdafiə edir.

V. ELMI-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN KEÇİRLMƏSİNİN TƏŞKİLATİ MƏSƏLƏLƏRİ

Elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsinə ümumi nəzarət və rəhbərliyi ADİU-nun «Təcrübə və işədüzəltmə şöbəsi» və magistr proqramının rəhbərləri həyata keçirirlər.

Elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsi üçün magistrantlara ADİU və təcrübənin keçirildiyi təşkilat */təcrübə obyekt/* tərəfindən ayrı-ayrılıqda rəhbərlər təyin olunur.

Elmi-pedaqoji təcrübə ADİU-da keçrildikdə bu zaman təşkilati işlərə rəhbərliyi «Təcrübə və işədüzəltmə şöbəsi» həyata keçirir və proses universitetin «Elmi-Metodik Şura»sında təsdiq olunan müvafiq proqram əsasında reallaşdırılır.

Elmi-pedaqoji təcrübənin səmərəli reallaşması üçün təcrübə keçənlər 10-12 nəfərdən çox olmayan qruplara bölünürlər.

Elmi-pedaqoji təcrübə kənar təşkilat tərəfindən keçirildikdə təcrübənin başlanmasına azı 10 gün qalmış tərəflər arasında müvafiq razılaşdırmalar aparılmalıdır.

Kənar təşkilatda elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbəri həmin qurumun rəhbərliyi tərəfindən təyin edilir.

Magist hazırlığı proqramını həyata keçirən ixtisas kafedraları elmi-pedaqoji təcrübənin başlanmasına azı 1 ay qalmış ADİU-nun «Təcrübə və işədüzəltmə şöbəsi»nə müvafiq təqdimat göndərməlidirlər. «Təcrübə və işədüzəltmə şöbəsi» isə öz növbəsində elmi-pedaqoji təcrübənin başlanmasına azı 2 həftə qalmış müvafiq qərar sənədlərini elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbərinə və təcrübənin keçirildiyi obyektin rəhbərinə göndərməlidir.

Magistrant əsaslandıraraq ona göstəriləjək xidmət haqqını öz şəxsi vəsaiti hesabına ödəməklə müvafiq imkanlara malik kənar təşkilatda da elmi-pedaqoji təcrübə keçə bilər. Bu qərar rektorun əmri ilə rəsmiləşdirilir.

Elmi-pedaqoji təcrübə bütün hallarda müvafiq tələblər dolğunluğu ilə yerinə yetirilməlidir. Onun keçirilməsinin materialları və hesabatları təcrübə keçirilən təşkilatın təcrübə rəhbəri tərəfindən baxılmalı və təcrübənin yekunlarına həsr edilmiş ijlasda təsdiq edilməlidir.

Elmi-pedaqoji təcrübəni üzürlü səbəbdən keçməyən magistrantlar təkrar təcrübə keçməlidirlər. Bu zaman bütün xərjlər magistrantın şəxsi hesabına təmin olunur və təcrübə tədris prosesindən kənar vaxtda yerinə yetirilir.

Üzürlü səbəb olmadan təcrübə keçməyən və müdafiəsi qeyri-kafi qiymətləndirilmiş magistrantlar akademik borj zəmində universitetdən xaric olunurlar. Magistrantın təcrübədə iştirak etməməsi və ya təsbit olunmuş normaları yerinə yetirməməsi elmi-pedaqoji təcrübənin gündəliyindəki qeydlər və sənədlər əsasında təsdiqlənməlidir.

Elmi-pedaqoji təcrübənin son yekunları təsbit olunmuş sənədlərin təqdimatı əsasında müvafiq ixtisas kafedralarında attestasiya edilir.

VI. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏYƏ RƏHBƏRLİK

Elmi-pedaqoji təcrübənin ADİU tərəfindən rəhbəri magistr proqramını həyata keçirən ixtisas kafedrasının professor-müəllim heyəti sırasından seçilir və magistr proqramının rəhbəri ilə razılaşdırılaraq universitetin rektorunun əmri ilə təsdiq edilir.

Magistr proqramının rəhbəri və elmi rəhbər eyni magistrant üçün elmi-pedaqoji təcrübə rəhbəri ola bilməzlər. Bir pedaqoq 5 nəfərdən çox magistranta elmi-pedaqoji təcrübə üzrə rəhbər təyin edilə bilməz.

Elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbəri təcrübə planının yerinə yetrilməsinə bilavasitə rəhbərlik və nəzarət edir.

Elmi-pedaqoji təjürbənin rəhbəri aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

- ⇒ magistr proqramının rəhbəri ilə təcrübənin keçirilməsi proqramını və təqvim müddətlərini razılaşdırır;
- ⇒ təcrübə proqramının keçirilməsi vəzifələrindən irəli gələn təşkilati tədbirləri həll edir;
- ⇒ magistranta təcrübənin fərdi planının (*tapşırığı*) hazırlanmasında hərtərəfli köməklik göstərir ona təjürbənin sərbəst keçməsi üçün tapşırıqlar verir;
- ⇒ fərdi iş planını (*tapşırığı*) təsdiq edir;
- ⇒ elmi-pedaqoji təcrübə zamanı sual doğuran təşkilati, elmi-pedaqoji məsələlərlə bağlı magistranta məsləhətlər verir;
- ⇒ elmi-pedaqoji təcrübə zamanı magistrantların müsətiqil fəaliyyətini ilkin qiymətləndirir;
- ⇒ elmi-pedaqoji təcrübənin gündəliyini təsdiq edir;
- ⇒ elmi-pedaqoji təcrübənin yekun attestasiyasında kommissiyanın iclasında iştirak edir.

Elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbəri həmçinin təcrübə günü magistrantların təcrübə obyektinə təqdim olunması prosesini reallaşdırır, müntəzəm olaraq təcrübə obyektində gedir, magistrantlar və təcrübə obyektinin rəhbərləri ilə əlaqələr saxlayır və müvafiq məsləhətləşmələr aparır.

Elmi-pedaqoji təcrübənin obyektı üzrə rəhbər aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

- ⇒ təşkilata daxil olmuş magistratların qeydiyyat və uçotunu aparır;
- ⇒ magistrantları elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsi proqramı haqqında məlumatlar verir;
- ⇒ magistrantları təşkilatın vaxt recimi və əməyin mühafizəsi qaydaları ilə tanış edir;
- ⇒ elmi-pedaqoji təjürbənin keçirilməsinin bütün təşkilati məsələlərini həll edir və müvafiq nəzarəti həyata keçirir;

- ⇒ magistrantların davamiyyətinə nəzarət edir;
- ⇒ elmi-pedaqoji təcrübənin gündəliyində müvafiq qeydlər aparır;
- ⇒ hər bir magistranta təcrübədə iştirakın nəticələrinə uyğun olaraq qısa rəy verir.

/Təcrübə obyektinin rəhbərinin rəyi elmi-pedaqoji təcrübənin gündəliyində öz əksini tapmışdır/.

VII. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏ PROSESİNDƏ MAGİSTRANTIN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

Elmi-pedaqoji təcrübə prosesində magistrant aşağıdakıları həyata keçirməyə borjlıdur:

- * əldə etdiyi nəzəri bilikləri genişləndirmək və dərinləşdirmək;
- * iqtisadyönlü elmlərin tədrisi istiqamətində pedaqoji prosesin təşkilinin əsas metod və formalarını, başlıca prinsiplərini əxz etmək;
- * biliklərin keyfiyyət qiymətləndirilməsini və tədris prosesinə nəzarət metodikasını öyrənmək;
- * təhsilin metodoloji prinsiplərini və təhsil qanunverijiliyinin mühüm normativ-hüquqi aktları üzrə biliklərini təkmilləşdirmək.

Elmi-pedaqoji təcrübə prosesində magistrant aşağıdakıları həyata keçirməyi bəjarmalıdır:

- * tədris prosesinin layihələşdirilməsi və təşkilinin metodik işlərini əsaslandırmaq və reallaşdırmaq;
- * auditoriyada çıxış etmək və dərs prosesində yaradıcı mühiti formalaşdırmaq;
- * pedaqoji fəaliyyətdə yaranmış çətinlikləri təhlil etmək və onların həlli istiqamətində hərəkət planları hazırlamaq;

- * müstəqil psixoloji-pedaqoji tədqiqatlar aparmaq;
- * müstəqil olaraq, pedaqoji fəaliyyət prosesinə nəzarət etmək və onun nəticələrini qiymətləndirmək.

Magistrantlara təcrübə obyektinə daxil olduqları andan etibarən əmək mühafizəsi və daxili əmək intizamı qaydaları tətbiq olunur. Bu qaydaların pozulması üçün müvafiq intizam cəzası tətbiq edilə bilər.

VIII. ELMI-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏSNİN KİTABÇASI

Magistrantlar təcrübə keçərkən yerinə yetirdiyi tapşırıqlar, öyrəndiyi bilgiler və digər tələb olunan məsələlərlə bağlı elmi-pedaqoji təcrübə kitabçasında */bundan sonra kitabça/* müvafiq qeydlər aparırlar.

Elmi-pedaqoji təcrübənin kitabçası təcrübə prosesi üçün əsas uçot, davamiyyət və keyfiyyətli təlim üzrə mənimsəmə sənədi funksiyasını yerinə yetirir.

Elmi-pedaqoji təcrübənin təşkil edilməsi və keçirilməsi barədə qərar ADİU-nun rektorunun əmrinə əsasən kitabçada əksini tapdıqdan sonra «Təcrübə və işədüzlətmə şöbəsi» bu kitabçada müvafiq rekvizitlər üzrə qeydlər apararaq onu ixtisas kafedrasının müdiri və magistr proqramının rəhbərinin təsdiqinə göndərilir.

«Təcrübə və işədüzlətmə şöbəsi» elmi-pedaqoji təcrübənin başlanmasına azı 2 həftə qalmış kitabçanı təcrübə rəhbəri vasitəsi ilə magistranta təqdim etməlidir.

Kitabça aşağıdakı bölmələri əhatə edir.

- ☞ Magistratın təcrübə vərəqi;
- ☞ Təcrübənin keçirildiyi yerə daxil olma və qurtarma müddətinə dair qeydlər;
- ☞ Elmi-pedaqoji təcrübənin səmərəli keçirilməsi haqqında magistranta tövsiyələr;

- ⇒ Təcrübənin keçirilməsi və kitabçanın doldurulması üzrə təlimat;
- ⇒ Magistrantın fərdi iş planı (*tapşırığı*);
- ⇒ Təcrübənin keçirilməsi üzrə gündəlik qeydlər;
- ⇒ Magistrantın müşahidəçi */dinləyiji/* qismində iştirak etdiyi dərslərdə pedaqoji prosesin təşkilinin təhlili üzrə resenziya-reytingin cədvəli;
- ⇒ Magistrantın müşahidəçi */dinləyiji/* qismində iştirak etdiyi digər magistrantın tədris etdiyi dərslərin təhlilinin resenziya-reytingin cədvəli;
- ⇒ Magistrantın elmi-pedaqoji təcrübə prosesində iştirakı haqqında qeydlər;
- ⇒ Təcrübə obyektinin rəhbərinin qısa rəyi;
- ⇒ Təcrübəyə aid olan hesabatların müdafiəsi üzrə çıxışın hazırlanması.

Elmi-pedaqoji təcrübə keçən hər bir magistrant kitabçanın bütün bəndlərini fərdi plana (*tapşırığı*) uyğun olaraq qısa tərzdə, dolğun və məzmunlu doldurulması istiqamətində sərbəst qaydada gündəlik əməli fəaliyyət göstərməlidir.

Əyani formada təhsil alan magistrantlar kitabçada 20 qeyd, qiyabi təhsil alanlar isə 10 qeyd aparmalıdırlar.

Magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin mühüm hissələrindən biri kimi kitabçada əksini tapan - hər iki resenziya-reyting cədvəlində dərslərində müşahidəçi */dinləyiji/* qismində iştirak etdiyi pedaqoq və magistrant yoldaşının fəaliyyətinə öz nöqteyi-nəzərindən 4 ballı sistem üzrə qiymət verməli, ehtiyaj duyulduqda ayrı-ayrı bəndlərə əlavə iradlarını bildirməlidir. Qiymətlərin 11 bəndin hər biri üzrə orta bal müəyənənləşdirilir və ümumi olan yekun qiymət hesablanır.

Təcrübə obyektinin rəhbəri magistrantların davamiyyəti haqqında kitabçada hər gün müvafiq qeydlər aparmalıdır.

Elmi-pedaqoji təcrübənin sonunda təcrübə obyektinin rəhbəri kitabçanın bölümündə magistrantın fəaliyyəti üzrə qısa rəy yazmalıdır. Qısa rəydə aşağıdakılar öz əksini tapmalıdır:

- ⇒ magistrant tərəfindən elmi-pedaqoji təcrübə proqramının yerinə yetrilməsi səviyyəsi;
- ⇒ əmək və icra intizamına riyayət dərəcəsi;
- ⇒ peşəkarlıq səriştəsinə malik olma səviyyəsi;
- ⇒ yaradıcılıq qabiliyyəti;
- ⇒ sərbəst işləmək bacarığı
- ⇒ sənədlərin tərtibat keyfiyyəti;
- ⇒ hesabatının kafedrada müdafiə olunma üçün tövsiyyə edilməsi.

Hesabat və kitabça tam hazır vəziyyətdə təcrübə rəhbərinə və onun vasitəsi ilə ixtisas kafedrasına təqdim olunmalıdır.

Təcrübə rəhbəri hesabatın strukturunun və həjminin müəyyən olunmasında əlavə göstərişlər verə bilər.

Elmi-pedaqoji təcrübəsinin kitabçasının nümunəsi mövjud metodik göstərişin ayrılmaz hissəsi olaraq əlavə olunur.

IX. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN HESABATI

Elmi-pedaqoji təcrübənin ümumi yekun hesabatı keçirilən təcrübə prosesinin mühüm qiymətləndirmə sənədi olaraq xüsusi struktur və məzmunu malikdir. Onun strukturuna aşağıdakılar daxildir:

I. Giriş hissəsi:

- ⇒ məqsəd;
- ⇒ təcrübənin keçirilmə obyektı;
- ⇒ başlanma və qurtarma müddəti;
- ⇒ elmi-pedaqoji təcrübə zamanı yerinə yetirilmiş iş və tapşırıqların təsnifatı.

II. Ümumi hissə:

- ⇒ mövzuya aid psixoloji-pedaqoji ədəbiyyatın təhlili;

- ⇒ elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsi prosesində magistrantın yerinə yetirdiyi praktiki tapşırıqların təsfiri;
- ⇒ fərdi işin təşkilinin təsviri;
- ⇒ müəllimlər və magistrantlar tərəfindən aparılmış dərslərin nəticələrinin təhlili.

III.Yekun hissə:

- ⇒ elmi-pedaqoji təcrübə zamanı əldə edilmiş səriştə və bacarıqlar haqqında təsfiri məlumat;
- ⇒ tədris, metodoloji və tərbiyyə işinin təşkilinin təkmilləşdirilməsi haqqında təkliflər.

IV.İstifadə olunmuş mənbələrin siyahısı:

İstifadə olunmuş mənbələr sırasına elmi əsərlər, nəşrlər, veb saytlar, hesabatlar və sair daxil edilir. Siyahıda mənbənin, müəllifin və nəşriyyatın adı, buraxılış ili və səhifələrin sayı göstərilməlidir.

V.Əlavələr:

Hesabatda əsaslandırılaraq məzmun tələblərindən irəli gələn bir və ya bir neçə əlavə verilə bilər. Əlavələr hesabatın əsas hissəsində göstərilməyən informasiya materiallarından: cədvəllər qrafiklər, sxemlər və digər sənədləri əks etdirir və hesabatın ümumi həjminə aid olunmur.

X. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN HESABAT SƏNƏDLƏRİNİN HAZIRLANMASINA QOYULAN TƏLƏBLƏR

Magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin yekunları ilə bağlı müvafiq hesabat sənədlərini toplamalı, hazırlamalı və xüsusi tərtib olunmuş formada yekun attestasiyasına azı 10 gün qalmış təcrübə rəhbərinə təqdim etməlidir. Təcrübə rəhbəri magistrantdan qəbul etdiyi sənədləri magistr proqramının rəhbərinin razılığı əsasında müvafiq ixtisas kafedrasında yekun

attestasiyasını təşkil etməlidir. Bu zaman təcrübə rəhbəri elmi-pedaqoji təcrübənin titul vərəqində qeydlər aparmalı və o magistrant tərəfindən «MHM»nə təsdiq üçün təqdim olunmalıdır. */Əlavə 1-də təcrübənin titul vərəqinin nümunəsi verilmişdir/*

Elmi-pedaqoji təcrübənin hesabat sənədinə aşağıdakılar aiddir:

1. elmi-pedaqoji təcrübənin titul vərəqi */Əlavə 1/*;
2. elmi-pedaqoji təcrübənin təsbit olunmuş formada hesabatı;
2. elmi-pedaqoji təcrübənin gündəliyi;
3. elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsi üzrə təcrübə rəhbərinin rəyi. */Əlavə 2-də təcrübə rəhbərinin rəyinin nümunəsi verilmişdir./*;
4. yekun attestasiyası sənədi */Əlavə 3/*

Magistrant elmi-pedaqoji təcrübəni müəyyən olunmuş müddətlərdə keçmədikdə və lazımı sənədləri vaxtında hazırlayıb təqdim etmədikdə təcrübə rəhbəri həmin magistrant barəsində ixtisas kafedrası rəhbərliyini və magistr proqramı rəhbərini məlumatlandırmaqla «Magistr hazırlığı mərkəzi»nin direktoruna rəsmi məlumat verməlidir.

«MHM»də təcrübənin yekun attestasiyasına buraxılmaması haqqında aşağıdakılar əsas götürülür:

- ☐ müvafiq təqdimat müddətlərinin gecikdirilməsi;
- ☐ hesabat sənədlərinin işinin tərtibat qaydalarına əməl olunmaması;
- ☐ magistrantın akademik borjları;
- ☐ müqavilə öhdəliklərinin yerinə yetirilməməsi.

«Magistr hazırlığı mərkəzi»ndə sənədləri müvafiq qaydada tərtib olunmuş, lakin elmi-pedaqoji təcrübə obyektindən mənfi rəy almış magistrant barəsində müəyyən olunmuş formada qərar qəbul edilməlidir.

XI. HESABATIN YAZILIŞ FORMASI

Elmi-pedaqoji təcrübənin hesabatı müvafiq yazılış formasında tərtib olunur. Bu zaman aşağıdakı yazılış qaydalarına əməl olunmalıdır:

- ⇒ mətn kompüterdə (*format Word*) çap olunur;
- ⇒ çap A4 (210 x 297 mm) formatlı ağ kağızın bir üzündə, mətnə boş sahələrin göstərilməklə: sol boş sahə - 30 mm, sağ - 1,5 mm, yuxarı - 20 mm və aşağı 25 mm;
- ⇒ sətrlər arası interval 1,5;
- ⇒ şriftlər «Times New Roman 14»;

Hesabat jəvəllər, qrafik, sxem və sair ilə illüstrasiya olunmalı və ümumi həjmi əlavələrlə birlikdə 20-25 səhifəni əhatə edilməlidir.

Elmi-pedaqoji təcrübənin hesabat sənədləri ardıcıl nömrələnməli və gildlənməlidir. Titul vərəqəyi ümumi hesabat sənədləri toplusunun ilk səhifəsi hesab edilir və o nömrələnmir.

XII. YEKUN ATTESTASIYASININ KEÇİRİLMƏSİ QAYDALARI VƏ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ METODİKASI

Yekun attestasiyası elmi-pedaqoji təcrübənin hesabatının müdafiəsi formasında magistr proqramının rəhbərinin iştirakı ilə təqdim olunmuş müvafiq sənədlər əsasında kafedralarda keçirilir. Bu məqsədlə ixtisas kafedrasında 3 nəfərdən az olmayaraq attestasiya komissiyası yaradılır. Komissiyanın tərkibinə kafedranın müdiri */sədr/*, elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbəri və ixtisas kafedrasının müəllimləri sırasında üzv və üzvlər daxil edilir. Təcrübə ADİU-da keçirildiyi təqdirdə təcrübə obyektinin rəhbəri də komissiyaya üzv kimi daxil edilir.

Elmi-pedaqoji təcrübənin yekunları differensial məqbul formatında beş ballı sistem üzrə qiymətləndirilir və nəzəri təlim qiymətləri ilə eyni səviyyədə götürülür.

Magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin hesabatının müdafiəsi zamanı çıxışını təcrübə prosesində əldə olunmuş nailiyyətlər və özünün şəxsən qazandığı yeni biliklər əsasında quraraq nümayiş etdirməlidir.

Qiymətləndirmə hesabat materialları əsasında kompleks şəkildə aparılır və buraya ümumi iqtisad fənnlərinin tədrisi üzrə müəllimin müstəqil funksional fəaliyyəti üçün bütün vəzib xüsusiyyət və keyfiyyətlərdə əhatə olunan aşağıdakı göstərijilər daxil edilir:

- ⇒ psixoloji-pedaqoji və metodoloji biliklər;
- ⇒ pedaqoji bacarıq */tədris etmə, layihələndirmə, konstruktivlik, kommunikativlik, təşkilatçılıq, tərbiyəvi funksiyaların yerinə yetrilməsi hazırlığı/*;
- ⇒ iqtisadi fənnlərin tədrisinə maraq və motivasiya;
- ⇒ məsuliyyət və müstəqillik dərəcəsi;
- ⇒ elmi-pedaqoji və metodik işin keyfiyyəti;
- ⇒ özünü təhlil və özünü qiymətləndirmə sərəştəsi.

Müsbət qiymət almaq üçün magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin proqram tələblərini tam yerinə yetirməli, cari və yekun sənədlərini vaxtında tərtib etməlidir.

Magistrantın təjüribənin nəticələrinə görə fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi üçün aşağıdakılar əsas götürülür:

I. Müasir şəraitdə magistrantın psixoloji hazırlığının qiymətləndirilməsi.

II. Müasir şəraitdə magistrantın texnoloji hazırlığının qiymətləndirilməsi:

- ⇒ didaktik;
- ⇒ metodik;
- ⇒ texniki;
- ⇒ tədris-təlim prosesinin təşkili üzrə müvafiq nomativ sənədlər üzrə biliklərə malik olma;

- ⇒ tədris olunan fənnlər üzrə ümumi biliklərin nümayiş etdirilməsi.

III.Öz fəaliyyətini planlaşdırmaq bacarığının qiymətləndirilməsi:

- ⇒ məqsədlərə çatmaq üçün real imkanları və ehtiyatları nəzərə alınması bacarığı.
- ⇒ magistrantın öz fəaliyyətini planlaşdırma bacarığının proqnozlaşdırılması;

IV.Magistratın müəllimlik /redoqoqluq/ fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi:

- ⇒ tədris proqramlarının yerninə yetrilməsi;
- ⇒ dərslərin aprılması medodikaya uyğunluğu;
- ⇒ magistrantın müsətəqillilik dərəcəsi;
- ⇒ tədris edilən predmetə maraq;
- ⇒ tədrisin aktiv metodlarından istifadə səviyyəsi.

V.Magistratın özünün professional səviyyəsinin yüksəldilməsinin qiymətləndirilməsi:

- ⇒ tədrisin effektiv metod və tiexnologiyalarının axtarışının qiymətləndirilməsi;
- ⇒ özünü təkmilləşdirmə bacarığı.

VI.Magistrantın şəxsi keyfiyyətlərinin qiymətləndirilməsi:

- ⇒ ünsiyyət mədəniyyəti;
- ⇒ intellektual səviyyə;
- ⇒ mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlərin inkişaf etdirilməsi.

VII.Elmi-pedaqoji təjürbəyə və rəhbərin tapşırığının yerinə yetirilməsinə münasibət:

Hər bir göstərijə 5 ballıq sistem üzrə qiymətləndirilir və bölgü əsasında orta qiymət müəyyən olunur.

Elmi-pedaqoji təjürbənin yekun attestasiyası müvafiq qaydada protokollaşdırılır. /Əlavə 3-də elmi-pedaqoji təcrübənin yekun attestasiyası protokolu təqdim olunur/.

XIII. ELMİ-PEDAQOCİ TƏCRÜBƏNİN KEÇİRİLMƏSİNİN MATERIAL TƏMİNATI

Elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbəri müvafiq məqsədlər üçün ayrılaraq təsbit olunmuş tədris saatlarına görə əmək haqqı alır. Elmi-pedaqoji təcrübə ADİU tərəfindən keçirildikdə təyin olunmuş təcrübə obyektı rəhbəri də seksiyalar üzrə tədris saatlarına görə əmək haqqı verilir. Bu zaman təcrübə obyektı rəhbərinin iş saati gün ərzində 6 saatdan çox olmamalıdır.

Elmi-pedaqoji təcrübəni keçirən professor-müəllim heyətinin əmək haqqı da tədris saatlarına görə müəyyən edilir. Elmi-pedaqoji təcrübənin baza təşkilatlarında təcrübə rəhbərlərinin əmək haqqı təşkilatlar arası müqavilə əsasında və ya baza təşkilatının özünün vasitələri müqabilində təyin edilir.

Metodik göstəriş üzrə müəyyən məqamlar elmi-tədqiqat təcrübəsi proqramı, məkan və spesifikasiyaya şəraitinə uyğun olaraq işin gedişi zamanı təcrübə rəhbəri tərəfindən əlavələr edilməklə konkretləşmələrə məruz qala bilər.

**AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNIVERSİTETİ
«MAGİSTR HAZIRLIĞI MƏRKƏZİ»**

**ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN
ÜMUMİ HESABATI**

Magistrant /A.S.A./ _____

Magistr proqramı _____
(magistr proqramının adı)

Elmi-pedaqoji təcrübənin obyektı _____

(təşkilatın adı, ünvanı)

Elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilmə müddəti:

«__» «_____» 200 ildə «__» «_____» 200 ilədək

Hesabat müdafiəyə təqdim

edilmək üçün buraxılmışdır

MHM-nin direktoru

İmza _____
(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

Elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbəri

İmza _____
(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

Magistr proqramının rəhbəri

İmza _____
(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

Kafedra müdiri İmza _____
(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

BAKİ 2006

**ELMI-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN KEÇRİLMƏSİ ÜZRƏ
TƏCRÜBƏ RƏHBƏRİNİN RƏYİNİN NÜMUNƏSİ**

_____ magistr proqramını üzrə
(magistr proqramının adı)
_____ qrupunun magistrantı _____
(qrupun №-si) (magistrantın A.S.A)
keçdiyi elmi-pedaqoji təcrübə üzrə

RƏY

Praktikanın keçirilmə müddəti:

«__» «_____» 200 ildə «__» «_____» 200 ilədək

Hesabatın yerinə yetirilməsi dərəcəsi _____

Müstəqillik və təşəbbüskarlıq _____

Praktikanın keçirildiyi vaxt əldə edilmiş təjribi bilik və bacarıq _____

Magistrantın işə olan münasibəti _____

Elmi-pedaqoji təcrübə prosesində magistrantın ümumi fəaliyyətinin qiymətiləndirilməsi _____

Elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbəri

(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad _____) *İmza, tarix*

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNIVERSİTETİ
«MAGİSTR HAZIRLIĞI MƏRKƏZİ»

ELMI-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN
YEKUN ATTESTASIYASININ PROTOKOLU

Kafedra _____

(kafedranın adı)

Magistrant /A.S.A./ _____

Qrup № _____

Magistr proqramı _____

(magistr proqramının adı)

Hesabat sənədləri kafedraya təqdim olunmuşdur

«__» «_____» 200__ il.

Müdafiənin keçirilmə tarixi _____ **200__ il.**

(gün, ay)

Elmi-pedaqoji təcrübənin hesabatının

müdafiəsinə verilən qiymət _____

/«əla», «yaxşı», «kafi», «qeyri-kafi»/

Kafedra müdiri _____ **İmza**

(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

Elmi-pedaqoji təcrübənin rəhbəri _____ **İmza**

(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

Attestasiya kommissiyasının üzvləri

1. _____ **İmza**

(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

2. _____ **İmza**

(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

BAKİ 2006

TÖVSIYYƏ EDİLƏN ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Respublikası Təhsil Qanunvericiliyinin Külliyyatı (*Birinji nəşr*) Bakı, «Təhsil», «Beynəlxalq universitet» nəşriyyat və poliqrafiya mərkəzi. 2002. 436 səh.
2. Кудрявцев В.Т. Проблемное обучение: истоки, сущность, перспективы. М.: Знание. 1991. 173 с.
3. Кулакова Н.Е, Лупоядова Л.Ю., Мельникова Н.А. и др. Дневник педагогической практики. Брянск: «Курсив», 2000. 298 с.
4. Маркова А.К. Психология профессионализма. М.: Высшая школа. 1996. 169 с.
5. Потеев М.И. Практикум по методике обучения во вузах. М.: Высшая школа, 1990. 211 с.
6. Оллок Д. Управление временем и рабочей нагрузкой. М.: Финпресс. 1998. 96 с.
7. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учеб. Пособие. М.: ИЧП «Издат-Магистр». 1997. 324 с.
8. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования. М.: Аспект Пресс, 1995.
9. Стешов А.В. «Устное выступление: логика и композиция». Ленинград. 1989. 189 с.
10. Тимоховец Е.А., Цыркун И.И. Педагогическая практика в школе: организация. Проектирование эффективного обучения: Методич. пособие. Минск: БГПУ, 1998. 92 с.
11. Фадеев В.А., Приступа Г.Н. Как проводить педагогический эксперимент. Рязань: Изд-во РГПУ, 1993.
12. умственного труда. М.: Экономика. 1987. 109 с.
12. www.olemiss.edu

Texniki redaktor
Kompüter tərtibatçısı
Koorektor

Ş.H.Kərimova
M.E.Hacıadə
F.H.Məmmədova

Həsən Abid oğlu İsrailov

Elşən Mahmud oğlu Hacıadə

ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏ

METODİK GÖSTƏRİŞ

www.aseu.ab.az

Sayı 300 Çapa imzalanmışdır 20.02.2007.

«İqtisad Universitet nəşriyyatı»

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ
MAGİSTR HAZIRLIĞI MƏRKƏZİ**

**ELMİ-PEDAQOJİ
TƏCRÜBƏNİN
KİTABÇASI**

200_/200_-sı tədris ili

BAKİ 2007

TƏCRÜBƏ VƏRƏQƏSİ**AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNIVERSİTETİ
MAGİSTR HAZIRLIĞI MƏRKƏZİ**

Magistrant _____
(A.S.A)

İstiqamət _____
(adı və kodu)

İxtisas /Magistr proqramı/ _____
(adı və şifri)

_____ **kurs,** _____ **grup**
(təhsil forması)

Magistr bileti (№) _____

Magistratın ünvanı /telefon/ _____

Təcrübənin keçirildiyi yer _____
(təşkilatın adı, ünvanı)

Təcrübənin keçirilmə müddəti

«__» «_____» 200_ildən

«__» «_____» 200_ilədək

Əsas: ADİU-nun rektorunun əmri № _____
(tarix - gün, ay, il)

**«Təcrübə və işə düzəltmə
şöbəsi»nin müdiri** _____

(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

_____ *imza***M.Y.**

İxtisas kafedrası _____
(Kafedranın adı)

Kafedra müdiri _____
(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

_____ *imza*

**Elmi-pedaqoji
təcrübənin rəhbəri** _____
(A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

_____ *imza*

**Magistr proqramının
rəhbəri** _____
(A. S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

_____ *imza*

**TƏCRÜBƏNİN KEÇİRİLDİYİ YERƏ DAXİL OLMA VƏ
TƏCRÜBƏNİN BAŞA ÇATDIRMA MÜDDƏTİNƏ DAİR
QEYDLƏR**

Getdi «__» «_____» 200__ il

**«Təcrübə və işə düzəltmə
şöbəsi»nin inspektoru** _____

(A.S.A.)

_____ *imza*

M.Y.

Gəldi «__» «_____» 200__ il

Təcrübə obyektı rəhbəri _____

(A.S.A.)

_____ *imza*

M.Y.

Getdi «__» «_____» 200__ il

Təcrübə obyektı rəhbəri _____

(A.S.A.)

_____ *imza*

M.Y.

Gəldi «__» «_____» 200__ il

**«Təcrübə və işə düzəltmə
şöbəsi»nin inspektoru** _____

(A.S.A.)

_____ *imza*

M.Y.

Elmi-pedaqoji təcrübə real tədrisin aktiv tərzdə mənimsənilməsi prosesi olmaqla praktik yönümlü elm kimi insana peşəsinə qarşı məhəbbət aşılayır, biliyini zənginləşdirərək onun yaradıcılıq fəallığını yüksəldir. Elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsi zamanı magistrantlar müəllim mövqeyindən pedaqoji fəaliyyəti duyaraq, müvafiq istiqamətdə İlkin mənəvi kapital toplayır və öz biliyini tətbiq etmək imkalarını daha da artırmış olurlar.

Hörmətli magistrantlar!

Cəlb olunduğunuz elmi-pedaqoji təcrübə prosesi Sizə iqtisad yönümlü fənlərin tədrisinin reallaşdırılması istiqamətində müvafiq peşə bilikləri və səriştəsinin formalaşmasında pedaqoji fəaliyyətin konstruksiyası, metod və vasitələrinin tətbiqi və inkişafının mənimsənilməsinə hərtərəfli yardımçı olacaqdır.

Siz elmi-pedaqoji təcrübə zamanı hazırladığınız fərdi iş planına uyğun olaraq iqtisad yönümlü elmlərinin tədrisi istiqamətində pedaqoji prosesin təşkilinin əsas metod və formalarını və başlıca prinsiplərini ***mənimsəməli***, müəhazirələrin, laborator və praktiki dərslərin, seminarların, hazırlanması və keçirilməsi metodikası ilə ***tanış olmalı***, biliklərin keyfiyyət qiymətləndirilməsini və tədris prosesinə nəzarət metodikasını ***öyrənməli***, innovasiyalı, mütərəqqi təhsil texnologiyalarına ***yiylənməli***, təhsilin metodoloci prinsiplərini və təhsil qanunverijiliyinin mühüm normativ-hüquqi aktlarına dair əldə etdiyiniz məlumatları daha da ***təkmilləşdirməli*** və ***artırmalısınız***.

Elmi-pedaqoji təcrübə prosesində Siz tədris prosesinin layihələşdirilməsi və təşkilinin metodik işini reallaşdırmaq, auditoriyada çıxış və dərş prosesində yaradığı mühit formalaşdırmaq, pedaqoji fəaliyyətdə yaranmış çətinlikləri təhlil etmək, onların həlli istiqamətində hərəkət planları hazırlamaq, müstəqil psixoloci-pedaqoji tədqiqatlar aparmaq və

ümumi fəaliyyətin nəticələrini qiymətləndirməyi ***bacarmalı*sınız.**

Bilməlisiniz ki, təjribi obyektinə daxil olduğunuz andan etibarən Sizə həmin qurumun əmək mühafizəsi və daxili əmək intizamı qaydaları tətbiq ediləjəkdir. Bütün bu qaydaların hər hansı birinin pozulduğu isə müvafiq intizam jəzası ilə müşayiət olunur.

Siz bu kitabçada elmi-pedaqoji təcrübə dövründə görülən iş barədə hər gün qısa ***qeydlər aparmalı***, nəzərdə tutulan prosedur qaydalara tam dolğunluğu ilə ***əməl etməlisiniz***. Son nəticə olaraq keçirilmiş elmi-pedaqoji təcrübə üzrə hesabat ***yazmalı***, müəyyən olunmuş müddətlərdə təcrübə rəhbərinə verərək hesabatınızı attestasiya komissiyası qarşısında ***müdafiə etməlisiniz***.

Elmi-pedaqoji təcrübəyə üzürsüz səbəbə görə gəlməyən, müvafiq programını yerinə yetirməyən, onun nəticəsi haqqında qeyri-qənaətbəxş rəy və müdafiə zamanı qeyri-müvəffəq qiymət alan magistrantlar təkrar təcrübə prosesinə cəlb edirlər. Bu zaman bütün xərclər magistrantın şəxsi hesabına təmin olunur və təcrübə tədris prosesindən kənar vaxtda yerinə yetrilir.

Üzürsüz səbəbdən təcrübə keçməyən və qeyri-kafi qiymətləndirilmiş magistrantlar akademik borc zəmində universitetdən xaric olunurlar.

Magistrantın təcrübədə iştirak etməməsi və ya müəyyən olunmuş normativləri yerinə yetirməməsi elmi-pedaqoji təcrübənin kitabçasındakı qeydlər və sənədlər əsasında təsdiqlənməlidir.

Sizə daxil olduğunuz elmi-pedaqoji təjribədən maksimum faydalanmaq, əldə etdiyiniz bilkləri gələjək fəaliyyətlərinizdə səmərli tətbiq etmək uğurları arzulayıyıq!

I.TƏCRÜBƏNİN KEÇİRİLMƏSİ VƏ KİTABÇANIN DOLDURULMASI ÜZRƏ TƏLİMAT

Elmi-pedaqoji təcrübənin *kitabçası* bütün təcrübə prosesi boyu magistrantın fəaliyyətini sistemləşdirilməsinə xidmət edir. O, həmçinin keçirilən təcrübənin əsas uçot, davamiyyət və keyfiyyətli mənimsəmə sənədi funksiyalarını da yerinə yetirir.

Elmi-pedaqoji təcrübənin təşkili və keçirilməsi üzrə ADİU-nun rektorunun əmrinə əsasən gündəlik «Təcrübə və işədüzlətmə şöbəsi» tərəfindən müvafiq rekvizitləri doldurularaq ixtisas kafedrasının müdiri və magistr proqramının rəhbərinin təsdiqinə göndərilir.

«Təcrübə və işədüzlətmə şöbəsi» elmi-pedaqoji təcrübənin başlanmasına azı 2 həftə qalmış gündəliyi təcrübə rəhbəri vasitəsi ilə magistranta təqdim etməlidir.

Gündəliyi əldə etmiş magistrant müəyyən olunmuş vaxt müddətində elmi-pedaqoji təcrübənin keçirildiyi obyektə gedir. O, elmi-pedaqoji təcrübənin ilk günlərində təcrübə rəhbərinin köməyi ilə fərdi iş planı (*tapşırıqı*) hazırlayır və onu hər iki təcrübə rəhbərinin təsdiqinə verir.

Kitabçanın fərdi iş planı adlanan II. bölümündə magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin məqsədini, praktikanın məzmunun qısa şərhə formalaşdırır. Bölmənin öyrənmək, praktiki yerinə yetirmək, tanış olmaq hissələrində magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin konkret tələblərindən irəli gələn məsələləri təcrübə rəhbəri ilə razılaşdıraraq qeydlər aparır. Elmi-pedaqoji təcrübə obyektinin rəhbəri magistranta əlahiddə olan öz tapırığını verir və bu tapşırıq gündəlikdə - fərdi iş planının xüsusi hissəsində əksini tapır. Plan tapşırığın yerinə yetirmə müddətləri təcrübə rəhbərləri ilə razılaşdırılır və onlar tərəfindən təsdiq olunur.

Elmi-pedaqoji təcrübə keçən hər bir magistrant onun bütün bəndlərini fərdi plana (*tapşırıqı*) uyğun olaraq qısa şərhə dolğun və məzmunlu doldurulması istiqamətində sərbəst qaydada gündəlik əməli fəaliyyət göstərməlidir.

Əyani formada təhsil alan magistrantlar kitabçada 20 gün, qiyabi təhsil alanlar isə 10 gün üçün qeyd aparmalıdırlar.

Magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin mühüm hissələrindən və olaraq kitabçanın IV-V bölmələrində əksini tapan - hər iki resenziya-reyting jədvəlində dərslərində müşahidəçi qismində iştirak etdiyi pedaqoq və magistrant yoldaşının fəaliyyətinə öz nöqtəyi-nəzərindən 4 ballı sistem üzrə qiymət verməli, ehtiyaj duyulduqda isə ayrı-ayrı bəndlərə əlavə iradlarını bildirməlidir. Qiymətlərin 11 bəndin hər biri üzrə orta vəziyyəti müəyyənləşdirilir və ümumi olan yekun qiymət hesablanır.

Təcrübə obyektinin rəhbəri magistrantların davamiyyəti haqqında kitabçanın VI bölümündə hər gün müvafiq qeydlər aparmalıdır.

Elmi-pedaqoji təcrübənin sonunda təcrübə obyektinin rəhbəri kitabçanın VII bölümündə magistrantın fəaliyyəti üzrə qısa rəy yazmalıdır. Qısa rəydə aşağıdakılar göstərməlidir:

- ⇒ magistrant tərəfindən elmi-pedaqoji təjüribə proqramının yerinə yetirilməsi səviyyəsi;
- ⇒ əmək və işin intizamına rəyayət dərəcəsi;
- ⇒ peşəkarlıq səviyyəsinə malik olma səviyyəsi;
- ⇒ yaradıcılıq qabiliyyəti;
- ⇒ sərbəst işləmək bacarığı
- ⇒ sənədlərin tərtibat keyfiyyəti;
- ⇒ hesabatının kafedrada müdafiə olunma üçün tövsiyə edilməsi.

Hesabat və gündəlik tam hazır vəziyyətdə təcrübə rəhbərinə və onun tərəfindən ixtisas kafedrasına təqdim olunmalıdır. Hesabatda magistrant elmi-pedaqoji təcrübəsinin iş sistemi, təcrübə zamanı yerinə yetirilən tədqiqatların mahiyyəti, özünün iştirakçısı olduğu seminarların gedişi haqqında məlumatları əks etdirməlidir.

Təcrübə rəhbəri müvafiq hesabatın strukturunun və həjminin müəyyən olunmasında əlavə göstərişlər verə bilər.

Təcrübənin keçirilməsi üzrə geniş təlimat «Elmi-pedaqoji təcrübə» adlı müvafiq metodik göstərişdə daha gələn öz əksini tapmışdır.

II. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN KEÇRİLMƏSİ ÜZRƏ MAGİSTRANTIN FƏRDİ İŞ PLANI /TAPŞIRIĞI/

№	PLAN-TAPŞIRIQ	
	ADI və MƏZMUNU	YERİNƏ YETRİLMƏ MÜDDƏTİ
I	Məqsəd:	
II	Təcrübənin məzmunu:	
	1.Öyrənmək:	
	2.Tanış olmaq:	
	3.Praktiki yerinə yetirmək:	
III	Təcrübə obyektı rəhbərinin tapşırıqları:	

**Elmi-pedaqoji təcrübənin
hesabatını təqdim etmək**

«__» «_____» 200__ ilədək

**Təcrübə
rəhbəri**

_____ (A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

_____ *imza*

**Təcrübə
rəhbəri**

_____ (A.S.A., elmi dərəcə və elmi ad)

obyektı

_____ *imza*

Magistrant

_____ (A.S.A.)

_____ *imza*

III. ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏNİN KEÇRİLMƏSİ ÜZRƏ GÜNDƏLİK QEYDLƏR

S/№	Tarix	GÖRÜLƏN İŞLƏRİN QISA MƏZMUNU	Təcrübə obyekt rəhbərin qeydi və imzası
1.			
2.			
3			
4			
5			

S/№	Tarix	GÖRÜLƏN İŞLƏRİN QISA MƏZMUNU	Təcrübə obyekt rəhbərin qeydi və imzası
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

S/№	Tarix	GÖRÜLƏN İŞLƏRİN QISA MƏZMUNU	Təcrübə obyekt rəhbərin qeydi və imzası
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

S/№	Tarix	GÖRÜLƏN İŞLƏRİN QISA MƏZMUNU	Təcrübə obyekt rəhbərin qeydi və imzası
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			

**IV. MAGİSTRANTIN MÜŞAHİDƏÇİ QISMİNDƏ
İŞTİRAK ETDİYİ DƏRSLƏRDƏ PEDAQOJİ PROSESİN
TƏŞKİLİNİN TƏHLİLİ ÜZRƏ
resenziya-reytingin cədvəli**

Fənnin adı _____

№	Qiymətləndirmə meyarları	Qiymətləndirə şkalası				Resenzentin iradları
		2	3	4	5	
1	Mövzunun açılış dolğunluğu və düzgünlüyü					
2	Mövzunun məntiqi və ardıcıl təqdim edilməsi					
3	Təqdim olunan materialın xarakteri, stili və inandırıcılığı					
4	Ayrılmış vaxt müddətində təqdim etmək bacarığı					
5	Çıxış edənin savadlılığı, nitq mədəniyyəti və jestlərdən istifadə məharəti					
6	İllyustrasiya materiallardan istifadə					
7	Çıxış edənin təmkinliyi və özünə inam dərəcəsi					
8	Çıxış zamanı yol verilən səhv və düzəlişlər					
9	Çıxış edənin ümumi manerası					
10	Çıxış edənin özünün təqdim edilən problemə münasibəti					
Resenzentin ümumi qiyməti						
		<i>Yekun qiymət</i>				

Resenzent /Magistrant/ (A.S.A.) _____

_____imza
«__» «_____» 200__

**V. MAGİSTRANTIN MÜŞAHİDƏÇİ QISMİNDƏ
İŞTİRAKÇISI OLDUĞU DİGƏR BİR MAGİSTRANTIN
TƏDRİS ETDİYİ DƏRSİN TƏHLİLİNİN
resenziya-reytingin cədvəli**

Fənnin adı _____

№	Qiymətləndirmə meyarları	Qiymətləndirə şkalası				Resenzentin iradları
		2	3	4	5	
1	Mövzunun açılış dolğunluğu və düzgünlüyü					
2	Mövzunun məntiqi və ardıcıl təqdim edilməsi					
3	Təqdim olunan materialın xarakteri, stili və inandırıcılığı					
4	Ayrılmış vaxt müddətində təqdim etmək bacarığı					
5	Çıxış edənin savadlılığı, nitq mədəniyyəti və cəstlərdən istifadə məharəti					
6	İllyustrasiya materiallardan istifadə					
7	Çıxış edənin təmkinliyi və özünə inam dərəcəsi					
8	Çıxış zamanı yol verilən səhv və düzəlişlər					
9	Çıxış edənin ümumi manerası					
10	Çıxış edənin özünün təqdim edilən problemə münasibəti					
Resenzentin ümumi qiyməti						
		<i>Yekun qiymət</i>				

Resenzent /Magistrant/ (A.S.A.) _____

_____imza
«__» «_____» 200__

VI. MAGİSTRANTIN ELMİ-PEDAQOJİ TƏCRÜBƏ PROSESİNDƏ İŞTİRAKİ HAQQINDA QEYDLƏR

Günlər		Gəlmişdir Gəlməmişdir (-)	Əlavə qeydlər
S/s	Tarix		
1-jı gün			
2-jı gün			
3-jı gün			
4-jı gün			
5-jı gün			
6-jı gün			
7-jı gün			
8-jı gün			
9-ju gün			
10-ju gün			
11-jı gün			
12-jı gün			
13-jü gün			
14-jü gün			
15-jı gün			
16-jı gün			
17-jı gün			
18-jı gün			
18-jü gün			
20-jı gün			
Yekun		Gəlmişdir (gün)	
		Gəlməmişdir (gün)	

Elmi-pedaqoji təcrübə
obyektinin rəhbəri _____ *imza*
(A.S.A)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines, typical of notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

imza

« » « » 200

VIII. TƏCRÜBƏYƏ AİD OLAN HESABATLARIN QƏBULU VƏ MÜDAFİƏ ZAMANI ÇIXIŞIN STRUKTURU

Magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin gündəliyi, hesabatı və digər müvafiq sənədləri müəyyən olunmuş müddətlərdə təcrübə rəhbərinə təhvil verir və təyin olunmuş tarixdə onu müdafiə edir. Mydafiə zamanı tələbənin ixtisas səviyyəsi, gördüyü işlərin məzmunu və keyfiyyəti nəzərə alınır.

Hesabat və onun müdafiəsi differensiallaşdırılmış qiymətlə dəyərləndirilir. Bu qiymətlər təcrübəyə dair müvafiq yekun attestasiyası sənədində əks olunaraq təsdiq edilir.

Magistrant elmi-pedaqoji təcrübənin hesabatını ixtisas kafedrasında müdafiə edərkən aşağıdakıları nəzərə almalıdır:

1. Keçirilmiş elmi-pedaqoji təcrübənin məqsədlərini formalaşdırmaq və təqdim etmək. Onları keçirilmiş pedaqoji-psixoloji fənnlərəldə əldə edilmiş biliklərlə müqayisə etmək;

2. Təəssüratları qeyd olunmaqla elmi-pedaqoji təcrübənin qısa xronologiyasını vermək;

3. Fərdi iş planının yerinə yetrilməsi istiqamətində fəaliyyəti açıqlamaq, onun hansı səviyyədə yerinə yetrilməsini əsaslandırmaq;

4. Elmi-pedaqoji təcrübə müddətində magistrantın özünün konkret fəaliyyət bəjarığını şərh etmək.

5. Müşahidəçi qismində iştirakçısı olduğunuz dərslərdə dərsləridə diqqəti jəlb edən məqamları sadalamaq və irad tutduğunuz halların özünüznün neyə aradan qaldırmaq imkanında olduğunuzu subut etmək;

6. Elmi-pedaqoji təcrübə zamanı əldə etdiyiniz nətiyələri və qazandığınız səriştəni nümayiş etdirmək;

7. Keçirilmiş elmi-pedaqoji təcrübəni keyfiyyətini və sizin üçün əhəmiyyətini dəyərləndirmək.

Elmi-pedaqoji təcrübənin kitabçası
ADİU-nun rektoru prof. Ş.H.Hacıyevin elmi redaktorluğu ilə
Magistr hazırlığı mərkəzinin direktoru prof. H.A.İsrafilov və
Magistr hazırlığı mərkəzinin direktor müavini i.e.n. E.M.Hacızadə
tərəfindən hazırlanmış Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin
Elmi-Metodik Şurasının «İqtisadiyyat» bölməsinin 18 may 2006-cı il
tarixli iclasının /*protokol № 45*/ qərarı ilə
təsdiq olunmuşdur.

**Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Bakı şəhəri, İstiqlaliyyət
küçəsi 6, Bakı Az1001**

Tel./99412/ 492-59-14, /99412/ 492-15-09

E-mail: magistr@aseu.edu.az, tajriba@aseu.az

www.aseu.ab.az

Sayı 300 Çapa imzalanmışdır 20.02.2007.

Formatı 60X84 ¹/₁₆

«İqtisad Universitet nəşriyyatı»